

Tellen van de stemmen

Kiesdeler

De kiesdeler is het totaal aantal geldige stemmen dat is uitgebracht, gedeeld door het aantal te verdelen zetels. Dat is het aantal stemmen dat een partij moet behalen om in aanmerking te komen voor één zetel. Blanco stemmen worden hierbij niet meegeteld maar worden gezien als ongeldige stemmen.

Bij een verkiezing van de leden van een gemeenteraad met minder dan 19 zetels komt een politieke partij in aanmerking voor een restzetel als minimaal 75% van de kiesdeler is behaald. Bij verkiezingen voor grotere gemeenteraden geldt het vereiste van minimaal 75% van de kiesdeler niet. Een hoge opkomst bij de verkiezingen betekent ook een hogere kiesdeler.

Voorbeeld:

In 2022 hebben 23.930 inwoners van Uithoorn van 18 jaar en ouder een oproep ontvangen. Hiervan zijn uiteindelijk 11.068 geldige stemmen uitgebracht. $11.068 \text{ (geldige stemmen)} : 23 \text{ (raadzetels)} = 481$ wordt dan de kiesdeler.

Voorkeursdrempel

Een voorkeursdrempel is het percentage van het aantal geldige stemmen dat een kandidaat minimaal moet halen om met voorrang in aanmerking te komen voor een zetel. De voorkeursdrempel voor de gemeenteraadsverkiezingen is 25% van de kiesdeler. Bij gemeenten met minder dan 19 raadszetels is de voorkeursdrempel 50% van de kiesdeler.

De kandidatenlijst geeft de volgorde in de te kiezen kandidaat-raadsleden. Via voorkeursstemmen kan een kandidaat rechtstreeks gekozen worden, ongeacht de plek op de lijst. Een kandidaat die een aantal stemmen heeft behaald dat gelijk of hoger is dan 25% van de kiesdeler, is automatisch gekozen (mits de partij een zetel heeft gehaald). De overgebleven zetels worden in volgorde van de kandidatenlijst benoemd.

Na de verdeling van zetels over de partijen, stelt het gemeentelijk centraal stembureau vast welke kandidaten zijn gekozen. Zetels worden eerst toegekend aan kandidaten die met voldoende voorkeurstemmen zijn gekozen. In dat geval moet de kandidaat wel de voorkeursdrempel hebben gehaald.

Uitslagen

Na het sluiten van de stembussen op 18 maart 2026 worden de stemmen geteld op lijstniveau. Die avond wordt bekend hoeveel zetels elke aan de gemeenteraadsverkiezingen deelnemende partij heeft behaald. In het gemeentehuis organiseren we op deze avond de uitslagenavond, om met elkaar de uitslagen af te wachten. Daarbij is ook de landelijke tv-uitzending te volgen over de verkiezingsuitslagen in het land.

De dag na de verkiezingen worden de stemmen op kandidatenniveau geteld. Dan is bekend wie in de raad zijn gekozen en wie eventueel met voorkeursstemmen in de raad komt.

Op donderdag 26 maart is om 10.00 uur de openbare zitting van het centraal stembureau tot vaststelling van de uitslag.